

Hai mươi ba năm trước, có một người con gái trẻ lang thang qua làng tôi, đầu bù tóc rối, gầy ai cũng cười, cũng chê người người tẻ trước mặt người. Vì vậy, đàn bà trong làng đi qua cô gái thì ngoảnh nhìn rồi cười, có bà còn chửi lên trước đám chân, đầu "cút cho xa!". Thế nhưng cô gái không bỏ đi, vẫn cứ cười ngây dại quanh quẩn trong làng.

Hồi đó, cha tôi đã 35 tuổi. Cha làm việc khai thác đá bằng máy chém cắt tay trái, nhà tôi quá nghèo, mãi không có được vợ. Bà tôi thì y con diên có sức vóc, thì đứng lòng, quyệt đứng nh mang cô ta về nhà cho cha tôi, làm vợ, chứ bao giờ cô ta đứng cho nhà tôi "đưa người dỗi" số đứng đi liền. Cha tôi dù trong lòng bất nhẫn, nhưng nhìn cảnh nhà, cũng đành đành chấp nhận. Thế là kết quả, cha tôi không phải đứng xu nẻo, nghiêm nhiên thành chủ rồi. Khi mới sinh tôi, bà tôi ôm cháu, hóp cái miệng cười còn miệng cái răng vui sướng nói: "Cái con nhà diên này, mà tôi sinh cho bà cái đứa a chửi người gầy rồi!". Có đứng sinh tôi ra, bà tôi ôm mặt tôi, không bao giờ cho mặt đứng người con.

Một chiều muộn ôm tôi, bao nhiêu lần đứng trước mặt bà tôi dùng hết sức gào lên: "Đưa, đưa tôi..." bà tôi mỉm cười. Tôi còn trẻ người người nhỏ nhắn, nhưng khi tôi non, biết đâu mà tay vọt tôi đi đâu thì sao? Dù sao, mẹ cũng chỉ là con diên. Cũng một khi mới khi còn đứng trước tôi, bà tôi lại trẻ trẻ lên chửi: "Mày đứng có hồng bì con, tao còn lâu mới đưa cho mày. Tao mà phát hiện mày bì nó, tao đánh mày chết. Có đánh chết thì tao cũng đứng đi mày cút!". Bà tôi nói với vẻ kiên quyết và chắc chắn. Mẹ hiểu ra, mặt mặt sợ hãi khi gặp, mặt tôi chỉ dám đứng xa xa ngó tôi. Cho dù vú mẹ sữa căng đầy cũng, nhưng tôi không đứng trước mặt người mẹ sữa nào, bà tôi dứt tiếng thì thầm nuôi cho tôi lớn. Bà nói, trong sữa mẹ có "bệnh thần kinh", nếu lây sang tôi thì phiền lắm.

Hồi đó nhà tôi vẫn đang giãy giụa giữa vùng bần tiện và nghèo đói. Đứng biết là sau khi có thêm mẹ và tôi, nhà vẫn thì người người treo niêu. Bà tôi quyết đứng nh đứng đi mẹ, vì mẹ không người người nhà ăn hết cơm nhà, còn thì thầm thì thầm làm thành tiếng thì thầm.

Một ngày, bà tôi nói với mẹ tôi chuyện to, tay xúc đầy mặt bát cơm đưa cho mẹ, bảo: "Con dâu, nhà ta bây giờ nghèo lắm rồi, mẹ có việc gì cô. Cô ăn hết bát cơm này đi, rồi đi tìm nhà nào giàu có hơn mặt tí mà, sau này cơm không đứng c quay lại đây nữa, nghe chưa?". Mẹ tôi vâng và mặt miệng cơm to vào miệng, nghe bà tôi tôi hỏi "Nhà thì khách" liền trả lời kinh ngạc, người mẹ đứng ra lẽ tả trong miệng. Mẹ nhìn tôi đang nằm trong lòng bà, lập bắp kêu ai oán: "Đứng... đứng...". Bà tôi suốt mặt tôi, lấy tác phong uy nghiêm của bậc gia trưởng nghiêm giọng hét: "Con dâu diên mày ngang bướng cái gì, bướng thì chửi có quết tẻ lạnh gì đâu. Mày vẫn lang thang khắp người, tao

bao dung mà hai năm r i, mà còn đòi cái gì n a? Ăn h t bát đ y r i đi đi, nghe th y ch a h ?". Nói đ n bà n i lồi sau c a ra cái x ng, đ p th t m nh xu ng n n đ t nh Đ Thái Quân n m g y đ u r ng, "ph m!" m t ti ng. M s ch t gi c, khi p nh c lén nhìn bà n i, l i ch m r i cú đ u nhìn xu ng bát c m tr c m t, có n c m t r i trên nh ng h t c m tr ng nh ch. Đ i cái nhìn giám sát, m ch t có m t c đ ng k qu c, m chia c m trong bát m t ph n l n sang cái bát không khác, r i nhìn bà m t cách đ ng th ng h i. Bà n i ng i th n th , hoá ra, m mu n nói v i bà r ng, m i b a m s ch ăn n a bát, ch mong bà đ ng đ u i m đi. Bà n i trong lòng nh b ai vò cho m y n m, bà n i cũng là đàn bà, s c ng r n c a bà cũng ch là v ngoài. Bà n i quay đ u đi, nu t nh ng n c m t nóng đi, r i quay l i s t m t nói: "Ăn mau ăn mau, ăn xong còn đi. Nhà này cô cũng ch t đỏi thôi!". M tôi đ ng nh tuy t v ng, đ n ngay c n a bát c m con cũng không ăn, th p th nh b c ra kh i c a, nh ng m đ ng b c c a r t lâu không b c ra. Bà n i đ n lòng đ u i: "Cô đi, cô đi, đ ng có quay đ u l i. Đ i g m tr i này còn nhi u nhà ng i ta giàu!". M tôi quay l i, đ a m t tay ra phía lòng bà, thì ra, m mu n đ c ôm tôi m t tí.

Bà n i l ng l m t lúc, r i đ a tôi trong b c tã lót cho m . L n đ u tiên m đ c m tôi vào lòng, môi nh p nh p c i, c i h nh phúc r ng r . Còn bà n i nh g p quân thù, hai tay đ s n đ i thân tôi, ch s m lên c n diên, quăng tôi đi nh quăng rác. M ôm tôi ch a đ c ba phút, bà n i không đ i đ c gi ng tôi tr l i, r i vào nhà cài ch t then c a l i.

Khi tôi b t đ u l m hi u bi t m t chút, tôi m i phát hi n, ngoài tôi ra, b n tr ch i cùng tôi đ u có m . Tôi tìm cha đòi, tìm bà đòi, h đ u nói, m tôi ch t r i. Nh ng b n b n cùng làng đ u b o tôi: "M mà là m t con diên, b bà mà đ u i đi r i." Tôi tìm bà n i vôi vỉnh, đòi bà ph i tr m l i, còn ch i bà là đ "bà lang sói", th m chí h t tung m i c m rau bà b ng cho tôi. Ngày đó, tôi làm gì bi t "diên" nghĩa là cái gì đâu, tôi ch c m th y nh m tôi vô cùng, m trông nh th nào nh ? M còn s ng không? Không ng , năm tôi sáu tu i, m tôi tr v sau 5 năm lang thang.

Hôm đó, m y đ a nhóc b n tôi ch y nh bay t i báo: "Th , mau đi xem, m mà v r i kia, m b diên c a mà v r i!" Tôi m ng quá đít nh ng nh ng, co giò ch y v i ra ngoài, bà n i và cha cũng ch y theo tôi. Đây là l n đ u tiên tôi nhìn th y m , k t khi bi t nh . Ng i đàn bà đó v n áo qu n rách nát, tóc tai còn nh ng v n c khô vàng khè, có tr i m i bi t là do ng đ m trong đ ng c nào. M không dám b c vào c a, nh ng m t h ng v phía nhà tôi, ng i trên m t hòn đá c nh ru ng lúa tr c làng, trong tay còn c m m t qu bóng bay b n th u. Khi tôi và lữ tr đ ng tr c m t m , m cu ng cu ng nhìn trong đám tôi tìm con trai m . Cu i cùng m dán ch t m t vào tôi, nhìn tôi ch ng ch c, nh ch mép b o: "Th ... bóng... bóng...". M đ ng lên, liên t c gi lên qu bóng bay trong tay, dú vào lòng tôi v i v n nh n t. Tôi thì liên t c l i l i. Tôi th t v ng ghê g m, không ng ng i m ngày đêm tôi nh th ng l i là cái hình ng i này. M t th ng cu đ ng c nh tôi kêu to: "Th , bây gi mà bi t con diên là th nào ch a? Là m mà nh th này đ y!"

Tôi t c t i đ p l i nó: "Nó là m mà y! M mà m i là con điên y, m mà m i là th này!"
Tôi quay đ u ch y tr n. Ng i m b điên này tôi không th m. Bà n i và b thì l i đ a m v
nhà. Năm đó, bà n i đ u i m đ r i, l ng tâm bà b ch t v n dày v , bà càng ngày càng già,
trái tim bà cũng
không còn s t thép đ c n a, nên bà ch đ ng đ a m v , còn tôi l i b c b i, b i m đã làm tôi
m t th d n.

Tôi không bao gi t i t nh v i m , ch a bao gi ch đ ng nói v i m , càng không bao gi g i
"M !", khi ph i trao đ i v i m , tôi gào là ch y u, m không bao gi dám hé m ng.

Nhà không th nuôi không m m i, bà n i quy t đ nh hu n luy n cho m làm vi c v t. Khi đi
làm đ ng, bà n i đ t m đ "quan sát h c h i", bà b o m không nghe l i s b đánh đ n.

Sau m t th i gian, bà n i nghĩ m đã đ c d y d t ng đ i r i, li n đ m t đ c t c l n. Ai
ng m ch c t n a ti ng đã xong c hai b "c l n". Bà n i v a nhìn đã tá h a s h i, c m
c t là lúa gi ng v a làm đ ng tr b ng trong ru ng nhà ng i ta. Bà n i v a s v a gi n phát
cu ng ch i r a: "Con m điên lúa và c mà không phân bi t đ c..." Bà n i còn đ ng ch a bi t
nên xoay x ra sao, thì nhà có ru ng b c t lúa tìm t i, m ng bà c ý d y con dâu làm c n. Bà
n i tôi l a gi n b c ph ng ph ng, tr c m t ng i ta l y g y đánh vào eo l ng con dâu, ch i:
"Đánh ch t con điên này, mà cút ngay đi cho bà..."

M tuy điên, nh ng v n bi t đau, m nh y nh m lên ch y tr n đ u g y, m ng phát ra nh ng
ti ng l p b p s h i: "Đ ng... đ ng...". Sau r i, nhà ng i ta cũng c m th y ch ng m t, ch
đ ng b o: "Thôi, chúng tôi cũng ch ng b t
đ n n a. Sau này gi cô ta ch t m t tí là đ c...". Sau khi c n sóng gió qua, m o i ng i đ i
đ t thút thít khóc. Tôi khinh b b o: "C v i lúa mà cũng ch phân bi t đ c, mà đúng là l n!"
L i v a đ t, gáy tôi b m t cái tát l t, là bà. Bà tr ng m t b o tôi: "Th ng ngu kia, mà nói cái gì
đ y?
Mà còn th này n a? Đ y là m mà đ y!" Tôi vùng v ng b u môi: "Cháu không có lo i m
điên kh ng th này!"

"A, mà càng ngày càng lão. Xem bà có đánh mà không!" Bà n i l i gi tay lên, lúc này ch
th y m nh cái lò xo b t t d i đ t lên, che gi a bà n i và tôi, m ch tay vào đ u m , kêu
th ng th t: "Đánh tôi, đánh tôi!" Tôi hi u r i, m b o bà n i đánh m , đ ng đánh tôi. Cánh tay

bà trên không trung thông xu ng, mi ng l m b m: "Con m diên này, trong lòng nó cũng bi t th ng con đây!". Tôi vào l p m t, cha đ c m t h chuyên nuôi cá làng bên m i đi canh h cá, m i tháng l ng 50 t . M v n đi làm ru ng d i s ch b o c a bà, ch y u là đi c t c l n, m cũng không còn gây ra v r y rà nào l n n a.

Nh m t ngày mùa đông đói rét năm tôi h c l p ba, tr i đ t ng t đ m a, bà n i sai m mang ô cho tôi. Có l trên đ ng đ n tr ng tôi m đã ngã ì o ch m y l n, toàn thân trông nh con kh l m bùn, m đ ng ngoài c a s l p h c nhìn tôi c i ng ng n, mi ng còn g i tôi: "Th ... ô...". Có m y đ a b n tôi c i khúc khích, tôi nh ng i trên bàn chông, oán h n m kh ng khi p, h n m không bi t đ i u, h n m làm tôi x u h , càng h n th ng Ph m Gia H c m đ u trêu ch c. Trong lúc nó còn đang khoa tr ng b t ch c m , tôi ch p cái h p bút tr c m t, đ p th t m nh cho nó m t phát, nh ng b Ph m Gia H tránh đ c. Nó xông t i bóp c tôi, chúng tôi gi ng co đánh nhau. Tôi nh con, v n không ph i là đ i th c a nó, b nó d dàng đ xu ng đ t. Lúc này, ch nghe m t ti ng "vút" kéo dài t bên ngoài l p h c, m gi ng nh m t đ i hi p "bay" ào vào, m t tay tóm c Ph m Gia H , đ y ra t n ngoài c a l p. Ai cũng b o ng i diên r t kh e, th t s đúng là nh v y. M dùng hai tay nh c b ng th ng b t n t tôi lên trên không trung, nó kinh s kêu khóc g i b m , m t chân béo khua kho ng đ p lo n x trên không trung. M không thèm đ ý, v t nó vào ao n c c nh c ng tr ng, r i m t th n nhiên, m đi ra.

M vì tôi gây ra đ i ho , m l i làm nh không có vi c gì x y ra. Tr c m t tôi, m l i có v khi p nh c, nhìn tôi v mu n l y lòng. Tôi hi u ra đây là tình yêu c a m , dù đ u óc m không t nh táo, thì tình yêu c a m v n t nh táo, vì con trai c a m b ng i ta b t n t. Lúc đó tôi không tìm đ c

kêu lên: "M !" đây là ti ng g i đ u tiên k t khi tôi bi t nói. M s ng s c ng i, nhìn tôi r t lâu, r i y h t nh m t đ a tr con, m t m đ h ng lên, c i ng ng n. Hôm đó, l n đ u tiên hai m con tôi cùng che m t cái ô v nhà. Tôi k s tình cho bà n i nghe, bà n i s r ng r i ngã ng i lên gh , v i vã nh ng i đi g i cha v . Cha v a b c vào nhà, m t đám ng i tráng niên v m v tay dao tay th c xông vào nhà tôi, không c n h i han tr ng đen gì, tr c tiên đ p phá m i bát đũa v hũ trong nhà nát nh t ng, trong nhà nh v a có đ ng đ t c p chín. Đây là nh ng ng i do nhà Ph m Gia H nh t i, b Ph m hung hãn ch vào cha tôi nói: "Con trai tao s quá đã phát diên r i, hi n đang n m nhà th ng. Nhà mà mà không mang 1000 t tr ti n thu c thang. M mà, tao cho m t m i l a đ t tan cái nhà mà ra."

M t nghìn t ? Cha đi làm m t tháng ch 50 t ! Nhìn nh ng ng i sát khí đ ng đ ng nhà h Ph m, cha tôi m t đ lên đ n, cha nhìn m v i ánh m t c c k kh ng khi p, m t tay nhanh nh c t đ th t l ng da, đánh t i t p kh p đ u m t m . M t tr n l i m t tr n, m ch còn nh m t con chu t khi p hải run r y, l i nh m t con thú sẵn đã b d n vào đ ng ch t, nh y lên hải hùng, ch y tr n, c đ i tôi không th quên ti ng th t l ng da v t l nh lũng lên thân m và nh ng ti ng thê thi t m kêu. Sau đó ph i tr ng đ n c nh sát đ n gần bàn tay b o l c c a cha. K t qu hoà gi i c a đ n c nh sát là: C hai bên đ u có t n th t, c hai không n n n gì nhau c . Ai còn gây s s b t luôn ng i đó. Đám ng i đi r i, cha tôi nhìn kh p nhà m nh v n i niêu bát đũa tan tành, l i nhìn m tôi v t roi đ y mình, cha tôi b t ng ô m m tôi vào lòng khóc th m thi t. "M diên i, không ph i là tôi mu n đánh m , mà n u nh tôi không đánh thì vi c này

không th đàn x p n i, nhà mình làm gì có ti n mà đ n cho ng i. B i nghèo kh quá mà thành h a đ y thôi!". Cha i nhìn tôi nói: "Th , con ph i c mà h c lên đ i h c. Không thì, nhà ta c b ng i khác b t n t su t đ i, nhé!". Tôi g t đ u, tôi hi u.

Mùa hè năm 2000, tôi thi đ vào trung h c v i k t qu xu t s c. Bà n i tôi vì làm vi c c c nh c c đ i mà m t tr c đó, gia c nh ngày càng khó khăn h n. C c Dân Chính khu t tr Ân Thi (H B c) x p nhà tôi thu c di n đ c bi t nghèo đói, m i tháng tr c p 40 t . Tr ng tôi h c cũng gi m b t h c phí cho tôi, nh th tôi m i có th h c ti p.

Vì h c n i trú, bài v nhi u, tôi r t ít khi v nhà. Cha tôi v n đi làm thuê 50 t m t tháng, gánh ti p t cho tôi đ t lên vai m , không ai thay th đ c. M i l n bà thím nhà bên giúp n u xong th c ăn, đ a cho m mang đi. Hai m i ki lô mét đ ng núi ngo n ngoèo ru t dê làm kh m ph i t n s c ghi nh đ ng đi, gió tuy t cũng v n đi. Và th t là k tích, h b t c vi c gì làm vì con trai, m đ u không điên tí nào. Ngoài tình yêu m u t ra, tôi không còn cách gi i thích nào khác. Y h c cũng nên gi i thích khám phá hi n t ng này.

27/4/2003, i là m t ch nh t, m i đ n, không ch mang đ ăn cho tôi, m còn mang đ n h n ch c qu đào d i. Tôi c m m t qu , c n m t mi ng, c i h i m : "Ng t quá, đ đâu ra?" M nói: "Tôi... tôi hái..." không ng m tôi cũng bi t hái c đào d i, tôi chân thành khen m : "M , m càng ngày càng tài gi i!". M c i hi hi.

Tr c lúc m v , tôi theo thói quen d n dò m ph i c n th n an toàn, m t tr i. Ti n m xong, tôi i b n r n ôn t p tr c k thi cu i cùng c a th i ph thông. Ngày hôm sau, khi đang t trên l p, bà thím v i v ch y đ n tr ng, nh th y giáo gi tôi ra ngoài c a. Thím h i tôi, m tôi có đ n đ a ti p t đ ăn không? Tôi nói đ a r i, hôm qua m v r i. Thím nói: "Không, m mà đ n gi v n ch a v nhà!" Tim tôi thót lên m t cái, m tôi ch c không đi l c đ ng? Ch ng đ ng này m đã đi ba năm r i, có l không th l c đ c. Thím h i: "M mà có nói gì không?" Tôi b o không, m ch cho cháu ch c qu đào t i. Thím đ p hai tay: "Thôi ch t r i, h ng r i, có l vì m y qu đào d i r i!" Thím kêu tôi xin ngh h c, chúng tôi đi men theo đ ng núi v tìm. Đ ng v qu th c có m y cây đào d i, trên cây ch l th vài qu c c, b i n u m c vách đá m i còn gi đ c qu . Chúng tôi cùng lúc nhìn th y trên thân cây đào có m t v t gãy cành, d i cây là v c sâu trăm th c. Thím nhìn tôi r i nói: "Chúng ta đi xu ng khe vách đá tìm!" Tôi nói: "Thím, thím đ ng do cháu...". Thím không nói năng kéo tôi đi xu ng vách núi...

M n m yên tĩnh d i khe núi, nh ng trái đào d i v ng vãi xung quanh, trong tay m còn n m ch t m t qu , máu trên ng i m đã c ng l i thành đám màu đen n ng n . Tôi đau đ n t i m c ng t ng nh v ra, ôm ch t c ng l y m , g i: "M i, M đau kh c a con i! Con h i h n đã nói r ng đào này ng t! Chính là con đã l y m ng c a m ... M i, m s ng ch ng đ c h ng

sung s ng ngày nào..." Tôi sát đ u tôi vào khuôn m t nh c ng c a m , khóc t i m c nh ng
hòn đá d i trên đ nh núi cũng r t n c m t theo tôi.

Ngày 7/8/2003, m t trăm ngày sau khi chôn c t m , th g i nh p h c dát vàng dát b c c a Đ i
h c H B c đi xuyên qua nh ng ng đ ng m tôi đã đi, ch y qua nh ng cây đào d i, xuyên
qua ru ng lúa đ u làng, "bay" th ng vào c a nhà tôi. Tôi gài lá th đ n mu n y vào đ u ngòi
m cô t ch c a m : "M , con đã có ngày m m t m m ày r i, M có nghe th y không? M có
th ng m c i n i chín su i r i!"